

Извјештај о квалитету за статистику Средњег образовања, 2023/2024.

Извјештај припремила: Милка Лончар Антић
Датум објављивања: 24.01.2025.

САДРЖАЈ

1	УВОД У СТАТИСТИЧКИ ПРОЦЕС И ПРОИЗВОД.....	5
1.1	Намјена истраживања.....	5
1.2	Правни основ и одговорност статистичких институција.....	5
1.3	Коришћене класификације.....	5
1.4	Извјештајна јединица.....	6
1.5	Статистичка јединица посматрања.....	6
1.6	Покривеност и обухват.....	6
1.7	Статистички концепти и дефиниције.....	6
2	РЕЛЕВАНТНОСТ, ПРОЦЈЕНА ПОТРЕБА И ПЕРЦЕПЦИЈА КОРИСНИКА.....	7
2.1	Корисници података статистичког истраживања.....	7
2.1.1	Кључни корисници података из статистичког истраживања.....	7
2.1.2	Процјена корисничких потреба.....	7
2.1.3	Мјерење перцепције и задовољства корисника.....	7
2.2	Комплетност података.....	7
2.2.1	Индикатор квалитета и учинка - Стопа комплетности података (R1).....	7
3	ТАЧНОСТ И ПОУЗДАНОСТ.....	8
3.1	Узорачка грешка.....	8
3.1.1	Индикатор квалитета и учинка – Узорачка грешка (A1).....	8
3.1.2	Активности за смањење узорачких грешака.....	8
3.2	Неузорачке грешке.....	8
3.2.1	Неузорачке грешке - Грешке обухвата.....	8
3.2.1.1	Индикатор квалитета и учинка - Стопа прекомјерног обухвата (A2).....	8
3.2.1.2	Индикатор квалитета и учинка – Удио заједничких јединица (A3).....	8
3.2.1.3	Грешка недовољног обухвата.....	9
3.2.1.4	Мјере за смањење грешака обухвата.....	9
3.2.2	Неузорачке грешке - Грешке мјерења.....	9
3.2.2.1	Разлози за настанак грешака мјерења.....	9
3.2.2.2	Мјере за смањење броја грешака мјерења.....	9
3.2.3	Неузорачке грешке - Грешке неодговора.....	9
3.2.3.1	Индикатор квалитета и учинка - Стопа неодговора јединица (A4).....	9
3.2.3.2	Индикатор квалитета и учинка - Стопа неодговора варијабле (A5).....	9
3.2.3.3	Поступци у случају неодговора.....	10
3.2.3.4	Поступци за смањење стопе неодговора.....	10
3.2.4	Ревизије.....	10
3.2.4.1	Индикатор квалитета и учинка - Просјечна величина ревизије података (A6).....	10
3.2.5	Импутација.....	10
3.2.5.1	Индикатор квалитета и учинка - Стопа импутираних података (A7).....	10
4	ПРАВОВРЕМЕНОСТ И ТАЧНОСТ ОБЈАВЉИВАЊА.....	10
4.1	Правовременост објављивања.....	10
4.1.1	Индикатор квалитета и учинка - Правовременост првих резултата (TP1).....	10
4.1.2	Индикатор квалитета и учинка - Правовременост коначних резултата (TP2).....	10
4.2	Тачност објављивања.....	11
4.2.1	Индикатор квалитета и учинка – Тачност објављивања (TP3).....	11
4.3	Разлози за већа кашњења и мјере за побољшање правовремености и тачности.....	11
5	УСКЛАЂЕНОСТ И УПОРЕДИВОСТ.....	11
5.1	Усклађеност.....	11
5.1.1	Индикатор квалитета и учинка - Усклађеност између различитих извора података (SN1).....	11
5.1.2	Разлози за већа одступања.....	11
5.2	Упоредивост.....	11
5.2.1	Индикатор квалитета и учинка – Неподударност упоредивих статистика (CC1).....	11
5.2.2	Индикатор квалитета и учинка - Дужина упоредивих временских серија (CC2).....	11
5.2.3	Прекиди у временским серијама.....	11

5.3	Географска упоредивост.....	12
5.3.1	<i>Упоредивост с чланицама Европског статистичког система.....</i>	11
6	ДОСТУПНОСТ И РАЗУМЉИВОСТ, ФОРМАТ ДИСЕМИНАЦИЈЕ.....	12
6.1	Саопштења у којима се објављују подаци	12
6.2	Публикације у којима се објављују подаци	12
6.3	Онлајн база података	12
6.4	Пристап микроподацима	12
6.5	Доступност методолошке документације	12
6.6	Мјере за побољшање разумљивости дисеминираних резултата	13
6.7	Индикатор квалитета и учинка – Коришћење (консултовање) сетова података (АС1)	13
6.8	Индикатор квалитета и учинка – Коришћење (консултовање) метаподатака (АС2).....	13
6.9	Индикатор квалитета и учинка - Стопа комплетности метаподатака (АС3)	13
7	ТРОШКОВИ ИСТРАЖИВАЊА И ОПТЕРЕЋЕНОСТ ДАВАЛАЦА ПОДАТАКА	133
7.1	Трошкови провођења статистичког истраживања	13
7.2	Оптерећеност давалаца података	13
7.3	Мјере за смањивање трошкова и оптерећености.....	13
8	ПОВЈЕРЉИВОСТ	13
8.1	Повјерљивост - политика	13
8.2	Повјерљивост – поступање са подацима	13
9	СТАТИСТИЧКА ОБРАДА	14
9.1	Извор података	14
9.2	Учесталост прикупљања података	14
9.3	Прикупљање података	14
9.4	Валидација података	14
9.5	Компилација података	14
9.6	Прилагођавања.....	14
9.6.1	<i>Сезонско прилагођавање</i>	14

1 УВОД У СТАТИСТИЧКИ ПРОЦЕС И ПРОИЗВОД

1.1 Намјена истраживања

Намјена истраживања је прикупљање података о броју средњих школа, броју уписаних ученика, ученика који су завршили средње образовање и запосленим у средњим школама, у јавним и приватим. Циљ статистике средњег образовања је да обезбеди и презентује податке о стању, структури и развоју школа и одјељења, о резултатима школовања и наставном кадру који проводи програм средњег образовања. Циљ статистике средњег образовања је развијање и јачање знања, способности и вјештина потребних за рад у струци, стицању међународно упоредивих нивоа знања као и припреме за наставак школовања на високошколским установама.

1.2 Правни основ и одговорност статистичких институција

Статистичко истраживање Средњег образовања за 2023/2024. годину, проводи се на основу Статистичког програма Републике Српске за период 2022-2025. годину, који је усвојен Одлуком Народне скупштине Републике Српске број 04/1-012-2-3176/21 („Службени гласник Републике Српске“, број 102/21), који је заснован на Закону о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03).

1.3 Коришћене класификације

Користи се Међународна стандардна класификација образовања ISCED-F-2013, припада међународној породици економских и социјалних класификација Уједињених нација, које користи статистика широм свијета с циљем прикупљања, компилирања и анализирања података упоредивих како у појединим земљама тако и на међународном нивоу.

ISCED 3 – средње образовање, програми на овом нивоу обично су осмишљени као припрема за високо образовање или стицање вјештина потребних за запослење.

Средње образовање укључује опште и стручно образовање:

- Опште средње образовање пружају опште средње школе (гимназија), вјерске исламске школе, католичке школе, подразумјевају програме образовања који су осмишљени са циљем стицања општих знања, вјештина и способности. Ученици који заврше средње опште образовање стичу диплому и могу се уписати у било коју установу високог образовања након што прођу пријемни испит или квалификације које прописује та установа. Ови општи програми образовања трају 4 године.
- Средње стручно образовање пружају умјетничке школе, стручне и техничке школе, вјерске православне школе и школе за ученике са посебним потребама. Стручно образовање подразумјева програме који су осмишљени у циљу стицања знања, вјештина и способности која су специфична за одређена занимања или групу занимања. Ученици који дипломирају у средњем техничком и умјетничком или вјерском програму у трајању од 4 године стичу диплому средњег стручног образовања и могу наставити образовање у било којој високошколској институцији. Стручни програми који трају 3 године, осмишљени су како би пружили директан приступ тржишту рада. Ученици који заврше стручни програм стичу сертификат о стручној квалификацији и не могу наставити образовање у високошколској институцији, они могу наставити програм стручног оспособљавања на ISCED 4 (пост средње образовање).

ISCED поља образовања су:

- Средње образовање/општи програм
- Умјетност и хуманистичке науке
- Друштвене науке, новинарство и информације
- Пословање, администрација и право
- Природне науке, математика и статистика
- Информационе и комуникационе технологије

- Инжењерство, производња и грађевинарство
- Пољопривреда, шумарство, рибарство и ветеринарство
- Здравље и социјална заштита
- Услуге

1.4 Извјештајна јединица

Извјештајна јединица је Министарство просвјете и културе и привате средње школе. Школа се у статистици образовања сматра група ученика организована у једну школску јединицу, са професорима који изводе наставу одређене врсте по одређеном наставном плану и програму, без обзира да ли је школа централна/матична, самостална, подручно одјељење или одјељење при другој врсти школе. Школом се сматрају и територијално издвојене јединице/подручна одјељења у саставу средње школе.

1.5 Статистичка јединица посматрања

Статистичка јединица посматрања су сви ученици који похађају средњу школу и школу за дјецу са сметњама у развоју, као и наставници запослени у средњим школама.

Кључне статистике су:

- Број ученика у средњим школама и школама за дјецу са сметњама у развоју;
- Број одјељења према врсти;
- Број ученика који су промјенули школу или напустили школовање, према полу и разлозима напуштања школе;
- Ученици према учењу страног језика;
- Уписани ученици према полу, годинама старости, стручном звању/занимању и поновци;
- Ученици који су завршили средње, према полу, години рођења и сртухом звању/занимању;
- Наставно особље према полу, годинама старости и врсти радног односа.

1.6 Покривеност и обухват

Обухват је потпун, што значи да су истраживањем обухваћени ученици свих средњих школа и ученици средњих школа за дјецу са сметњама у развоју у Републици Српској, који су у датој школској години уписани у средњу школу. Истраживањем је обухваћен почетак школске године и крај претходне школске године.

1.7 Статистички концепти и дефиниције

Средња школа је установа за обављање дјелатности у области средњег образовања и васпитања. У зависности од врсте наставног плана и програма у складу са Законом о средњој школи у Републици Српској, средња школа може бити организована као:

- Гимназија - образују се ученици општег, природно-математичког, друштвено-језичког и рачунарско-информатичког смјера. Школовање у гимназији траје 4 године.
- средња техничка школа остварује се одговарајући општеобразовни, стручно-теоријски и практични програм у трајању 4 године, чијим завршетком ученик стиче средњу спрему одговарајуће сруке и занимања.
- У стручној школи остварује се општеобразовни, стручно-теоријски и практични програм у трајању од 3 године, чијим завршетком ученик стиче средњу спрему одговарајуће сруке и занимања.
- У умјетничким школама остварују се програми из области умјетности у четворогодишњем трајању, завршетком умјетичке школе ученик стиче средњу стручну спрему.
- Вјерске школе су средње школе за образовање вјерских службеника чијим завршетком ученик стиче средњу спрему, у трајању 5 година.
- У школи за ученике са сметњама у развоју остварују се стручни, посебно прилагођени програми за специјално образовање ученика са посебним образовним потребама.

2 РЕЛЕВАНТНОСТ, ПРОЦЈЕНА ПОТРЕБА И ПЕРЦЕПЦИЈА КОРИСНИКА

2.1 Корисници података статистичког истраживања

2.1.1 Кључни корисници података из статистичког истраживања

Најважнији корисници података о средњем образовању су:

- Влада и друге институције јавне управе, попут Министарства просвјете и културе Републике Српске, општинске управе, Републички педагошки завод;
- наука, истраживање и образовање: образовне институције, удружења грађана;
- општа јавност: физичка лица;
- медији: РТВ куће, новинске агенције.

2.1.2 Процјена корисничких потреба

Истраживањем о средњим образовању обезбеђени су подаци о ученицима и наставницима у свим средњим школама у Републици Српској, посматране школске године. Објављени подаци углавном задовољавају потребе корисника који их користе у сврху праћења ученика и наставника у средњим школама.

2.1.3 Мјерење перцепције и задовољства корисника

Задовољство корисника статистичким подацима мјери се Анкетом о задовољству корисника података Републичког завода за статистику РС. Резултати последње анкете доступни су на интернет страници Завода, у оквиру секције [Квалитет у статистици](#).

2.2 Комплетност података

2.2.1 Индикатор квалитета и учинка - Стопа комплетности података (R1)

Стопа расположивих статистика је однос између расположивих статистика и статистика захтјеваних (прописаних) уредбама и регулативама (овдје се прије свега мисли на уредбе и регулативе Европске Комисије и осталих релевантних међународних организација).

Истраживање о ученицима у средњим школама за ниво Републике Српске превасходно су усклађени са законском регулативом из области средњег образовања у Републици Српској.

Такође, истраживање се проводи према захтјевима који су дефинисани уредбом Европске Комисије о производњи и развоју статистике образовања и цјеложивотног учења, број 912/2013

Испоштовано је 68,8% (11/16), захтјева из уредбе, што се може видјети у табели.

Листа статистика које се требају прикупити у складу са Регулативом Европске комисије о производњи и развоју статистике образовања и цјеложивотног учења, број 912/2013

Назив	РЗС РС
Подаци о упису	
Број уписаних ученика према врсти институције (јавна и привата) и полу	ДА
Број уписаних ученика и интензитет учествовања (редовно похађање, ванредно, еквиваленти редовног похађања)	НЕ
Број уписаних ученика према полу и старости	ДА
Број уписаних ученика према пољу образовања и полу	ДА
Број уписаних ученика у програм комбиноване насатаве	НЕ
Број уписаних ученика према региону (NUTS 2) и полу	НЕ

Број уписаних ученика агрегирано према региону (NUTS 2), полу и старости	НЕ
Број уписаних ученика према броју језика који уче	ДА
Подаци о уписаним	
Број новоуписаних учесника, пол и старост	ДА
Број новоуписаних учесника по полу и пољу образовања	ДА
Подаци о ученицима који су завршили средњу школу	
Број ученика који су завршили средњу школу по полу и старости	ДА
Број ученика који су завршили средњу школу по полу и пољу образовања	ДА
Подаци о запосленим	
Број наставника по полу и старосним групама	ДА
Број наставника по врсти институције (јавна, приватна), радном времену и полу	ДА
Број уписаних усклађен с подацима о наставницима	НЕ
Број запослених у управи по радном времену и полу	ДА

3 ТАЧНОСТ И ПОУЗДАНОСТ

3.1 Узорачка грешка

3.1.1 Индикатор квалитета и учинка – Узорачка грешка (А1)

Истраживање се не спроводи на бази узорка.

3.1.2 Активности за смањење узорачких грешака

Истраживање се не спроводи на бази узорка.

3.2 Неузорачке грешке

3.2.1 Неузорачке грешке - Грешке обухвата

3.2.1.1 Индикатор квалитета и учинка - Стопа прекомјерног обухвата (А2)

Будући да се ради о комплетном обухвату, стопа прекомјерног обухвата није могућа.

3.2.1.2 Индикатор квалитета и учинка – Удио заједничких јединица (А3)

У истраживању средњих школа као извори користе се Министарство просвјете и културе и основне школе.

3.2.1.3 Грешка недовољног обухвата

Будући да се ради о комплетном обухвату, грешка недовољног обухвата није могућа.

3.2.1.4 Мјере за смањење грешака обухвата

Није примјењиво.

3.2.2 Неузорачке грешке - Грешке мјерења

3.2.2.1 Разлози за настанак грешака мјерења

Грешке у мјерењу су могуће само у фази уношења података у информациони систем.

3.2.2.2 Мјере за смањење броја грешака мјерења

Најучинковитија мјера за смањење грешака мјерења је јасно и разумљиво методолошко објашњење за попуњавање, које несмије бити преопширно. Неопходно је редовно одржавање контакта са извјештајним јединицама, у случају да се јаве одређене нејасноће.

3.2.3 Неузорачке грешке - Грешке неодговора

3.2.3.1 Индикатор квалитета и учинка - Стопа неодговора јединица (А4)

У школској 2023/2024. години није било неодговора извјештајне јединице.

3.2.3.2 Индикатор квалитета и учинка - Стопа неодговора варијабле (А5)

У шлолској 2023/2024. години није било неодговора варијабле.

3.2.3.3 Поступци у случају неодговора

Није примјењиво.

3.2.3.4 Поступци за смањење стопе неодговора

Није примјењиво.

3.2.4 Ревизије

3.2.4.1 Индикатор квалитета и учинка - Просјечна величина ревизије података (А6)

Не спроводи се ревизија података за статистику средњег образовања у референтној школској години.

3.2.5 Импутација

3.2.5.1 Индикатор квалитета и учинка - Стопа импутираних података (A7)

Импутирање података се врши за оне варијабле за које нам то преостали подаци дозвољавају. Тренутно се не води аутоматско едитовање, тако да нерасполажемо са стопом импутираних података.

4 ПРАВОВРЕМЕНОСТ И ТАЧНОСТ ОБЈАВЉИВАЊА

4.1 Правовременост објављивања

4.1.1 Индикатор квалитета и учинка - Правовременост првих резултата (TP1)

Правовременост првих резултата износи T+181 дана.

Референтни период	25.09.2023.
Датум објаве првих/претходних/прелиминарних резултата	25.03.2024.
Временски размак	T+181

4.1.2 Индикатор квалитета и учинка - Правовременост коначних резултата (TP2)

Правовременост коначних резултата износи T+274 дана.

Референтни период	25.09.2023.
Датум објаве коначних резултата	26.06.2024.
Временски размак	T+274

4.2 Тачност објављивања

4.2.1 Индикатор квалитета и учинка – Тачност објављивања (TP3)

Индикатор за произвођаче статистика

Тачност објављивања годишњих података износи T+0:

Референтни период	2023/2024
Најављени датум објављивања (према Календару публикавања)	26.06.2024
Стварни датум објављивања	26.06.2024
Временски размак (број мјесеци)	T+0

Индикатор за кориснике статистика:

Стопа тачности објављивања података за средње школе износи 100%.

4.3 Разлози за већа кашњења и мјере за побољшање правовремености и тачности

Није било кашњења између најављеног и стварног датума објаве.

5 УСКЛАЂЕНОСТ И УПОРЕДИВОСТ

5.1 Усклађеност

5.1.1 Индикатор квалитета и учинка - Усклађеност између различитих извора података (СН1)

Није примјенљиво, не користи се више различитих извора података.

5.1.2 Разлози за већа одступања

Није примјенљиво.

5.2 Упоредивост

5.2.1 Индикатор квалитета и учинка – Неподударност упоредивих статистика (СС1)

Није примјенљиво, нема упоредних статистика.

5.2.2 Индикатор квалитета и учинка - Дужина упоредивих временских серија (СС2)

Подаци о средњем образовању у Републици Српској прикупљају се и објављују од 1997. године и упоредиви су.

5.2.3 Прекиди у временским серијама

Није било прекида у временским серијама, од почетка прикупљања годишњих података о средњем образовању.

5.3 Географска упоредивост

5.3.1 Упоредивост с чланицама Европског статистичког система

Подаци о средњем образовању упоредиви су са осталим чланицама Европског система у мјери која зависи од усклађености образовних система у појединим државама.

6 ДОСТУПНОСТ И РАЗУМЉИВОСТ, ФОРМАТ ДИСЕМИНАЦИЈЕ

6.1 Саопштења у којима се објављују подаци

Подаци о средњем образовању се објављују путем годишњих саопштења:

- Средње образовање, почетак школске године 2023/2024. и крај школске године 2022/2023.

Саопштења су доступни у pdf и excel формату на web страници Завода:

http://www.rzs.rs.ba/front/article/6441/?left_mi=None&up_mi=&add=None1.

6.2 Публикације у којима се објављују подаци

Поред саопштења подаци о средњем образовању се објављују у следећим публикацијама:

- Статистички билтен средњег образовања, садржи детаљне податке по свим табелама из упитника као и преглед по општинама, који су доступни на web страници Завода:
<http://www.rzs.rs.ba/front/category/263>.
- Статистички годишњак Републике Српске, садржи вишегодишње податке доступне на web страници Завода:
http://www.rzs.rs.ba/front/category/8/?left_mi=287&add=287.
- Ово је Република Српска, садржи основне податке о средњем образовању доступне на web страници
http://www.rzs.rs.ba/front/category/308/?left_mi=288&add=288.
- Градови и општине Републике Српске, доступни на web страници
http://www.rzs.rs.ba/front/category/380/?left_mi=331&add=331.

6.3 Онлајн база података

Онлајн база података је доступна корисницима.

6.4 Приступ микроподацима

Микроподаци су недоступни, подлежу општим законским оквирима повјерљивости и искључиво се користе у статистичке сврхе.

6.5 Доступност методолошке документације

Методолошки документи доступни су како у електронском облику тако и у форми различитих публикација. Онлајн методологија се налази на web страници Завода:

<http://www.rzs.rs.ba/front/category/12/190/?&add=None>.

6.6 Мјере за побољшање разумљивости дисеминираних резултата

Подаци су јасно приказани. У свакој публикацији као и на web страници Завода налази се кратак преглед методолошких информација.

6.7 Индикатор квалитета и учинка – Коришћење (консултовање) сетова података (AC1)

Није ријешена процедура за евиденцију броја прегледа сетова података о средњем образовању.

6.8 Индикатор квалитета и учинка – Коришћење (консултовање) метаподатака (AC2)

Није ријешена процедура за евиденцију броја прегледа сетова метаподатака о средњем образовању.

6.9 Индикатор квалитета и учинка - Стопа комплетности метаподатака (AC3)

Стопа комплетности мета података (ESMS v. 2.0) за Статистику средњег образовања је 96,6%.

7 ТРОШКОВИ ИСТРАЖИВАЊА И ОПТЕРЕЋЕНОСТ ДАВАЛАЦА ПОДАТАКА

7.1 Трошкови провођења статистичког истраживања

Нису расположиви подаци о трошковима Републичког завода за статистику за реализацију статистичких активности у оквиру Статистике средњих школа.

7.2 Оптерећеност давалаца података

Нису расположиви подаци о оптерећењу и трошковима извјештајних јединица

7.3 Мјере за смањивање трошкова и оптерећености

Мјере су спроврдене, подаци се прикупљају путем административних извора.

8 ПОВЈЕРЉИВОСТ

8.1 Повјерљивост - политика

Подаци који се прикупљају за потребе истраживања, подлијежу законским оквирима повјерљивости и искључиво се користе у статистичке сврхе.

Повјерљивост података и заштита личних података загарантована је члановима 25. и 27. Закона о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03) и Правилником о заштити повјерљивих података Републичког завода за статистику. Повјерљивост статистичких података осигурава се и Законом о заштити личних података („Службени гласник БиХ“ бр.49/06“).

8.2 Повјерљивост – поступање са подацима

Правилником о заштити повјерљивих података Републички завод за статистику Републике Српске, регулисано је осигуравање повјерљивости индивидуалних података, као и процедуре при давању, размјени и уступању тих података корисницима или групама корисника. Једна од мјера у вези са

повјерљивошћу подата се обезбеђује писаном изајвом о заштити и чувању тајности статистичких података, што је обавеза свих запосленика Завода.

9 СТАТИСТИЧКА ОБРАДА

9.1 Извор података

Извор податаја је Министарство просвјете и културе и приватне средње школе. Статистичком активношћу су обухваћене све средње школе, средње школе за дјецу са посебним потребама на почетку школске 2023/2024. године, са стањем на дан 25.09.2023.

9.2 Учесталост прикупљања података

Периодика прикупљања података је годишња.

9.3 Прикупљање података

Подаци о средњем образовању прикупљају се Годишњим статистичким извјештајем о средњем образовању, на почетку школске године. Од школске 2023/2024. године подаци се прикупљају путем Јединственог информационог система Министарства просвјете и културе (ЕДУИС), као административног извора и путем web апликације Завода за статистику.

9.4 Валидација података

Валидација података се проводи након прикупљања извјештаја. Логичка контрола, корекција и обрада података обавља се у Заводу. Врши се корекција, анализа и обрада података по сваком обилгежју из упитнику.

9.5 Компилација података

Статистика средњих школа неврши компилацију података.

9.6 Прилагођавања

9.6.1 Сезонско прилагођавање

Подаци Статистике средњих школа нису предмет сезонског прилагођавања.